

POGOVOR

KAKO JE NASTAO ALBUM KRSTA ĐURIČIĆA

CETINJE

1950-1980

KAKO JE NASTAO ALBUM KRSTA ĐURIČIĆA

VESKO S. PEJOVIĆ

Iako sam znao da je Krsto Đuričić bio foto-hroničar Cetinja (od 1949. do 1983. godine), njegov foto-album od oko 6000 fotografija prvi put sam vidio 1995. godine. Tragajući za fotografijama koje bi što bolje dočarale šahovski (i ne samo šahovski) život na Cetinju do 1996. godine, došao sam i do porodice Krsta Đuričića, koja mi je vrlo srdačno i s puno razumijevanja izašla u susret. Drugi put sam njegov album pregledao deset godina kasnije, kad sam tražio nekoliko fotografija za moju knjigu o cetinjskome humoru „Ovoga niđe nema“. Iako sam oba puta bio preokupiran određenim temama, primijetio sam da je foto-dokumentacija Krsta Đuričića veoma dragocjen materijal za noviju istoriju Cetinja. Tada sam čuo od njegova sina Dragana-Dada da oni posjeduju jedan broj filmova koji nijesu razvijeni i da se na njima nalazi (po njegovoj procjeni) još oko 6000 fotografija. Kad sam kasnije posjetio izložbe Krstovih fotografija – „Hronika jednog vremena“ i „Vijek u ogledalu“, koje su s dosta truda organizovali njegovi sinovi, bio sam siguran da njegovo djelo zaslužuje da bude bolje predstavljeno.

Interesovalo me je jesu li preostali filmovi razvijeni, jer sam se plašio da mogu propasti zbog neadekvatne zaštite. Obradovao me Krstov sin Dado – filmovi su bili razvijeni zahvaljujući razumijevanju tadašnjega direktora Narodnoga muzeja Crne Gore, gospodina Petra Ćukovića.

Prije gotovo dvije godine došao sam na ideju da preuzmem taj materijal i da napravim fotografije s preostalih filmova i od ukupnoga fonda od 12000 fotografija priprelim izložbu sa od 300 do 500 Krstovih fotografija. Predložio sam to Krstovoj porodici i oni su mi izašli u susret. Za podršku sam se prvo obratio lokalnoj cetinjskoj upravi, a potom Fondu za aktivno građanstvo „FAKT“ iz Podgorice. Kako iz objektivnih razloga tada nije bilo moguće realizovati projekat, s tom idejom sam upoznao Maticu crnogorsku, odnosno gospodu Marka Špadijera, Čedomira Draškovića i Luku Lagatora, koji su podržali moj prijedlog da se preuzme Krstov višedecenijski foto-album te da se obradi i prezentira na pravi način. Tako je Matica crnogorska, nakon zvaničnoga dogovora s Krstovom porodicom, u svoj program rada za 2010. godinu uvrstila i zadatak da realizuje taj projekat i realizaciju prepuštila Ogranku s Cetinja, čiji sam sekretar.

Krajem oktobra preuzeli smo sve Krstove filmove (344) jer smo procijenili da se kompletan materijal mora prebaciti na nekoliko CD-a, i da od svakog snimka treba napraviti po jednu fotografiju. Tako smo početkom novembra 2009. godine dobili 22 CD-a

i 12050 fotografija. Selekciju smo vršili dva mjeseca Luka Lagator i ja. Nakon četvrte selekcije odabrali smo 1600 fotografija – i to je fond kojim ćemo se baviti u naredne nekolike godine. U njemu su, pored fotografija Cetinja, fotografije Rijeke Crnojevića, Ivanovih korita i Njeguša.

Nakon toga trebalo je za svaku fotografiju odrediti broj CD-a na kojem se nalazi, broj filma na CD-u i broj fotografije na filmu. To je bio vrlo monoton i naporan posao. Svjestan da broj fotografija u knjizi koju planiramo napraviti treba da bude oko 600, morao sam prvo napraviti još nekolike selekcije ...

Usljedio je novi, još veći problem. Kako se ni za jednu fotografiju nije znao ni datum nastanka ni „sadržaj“ (ko je na fotografiji, o kojem se događaju radi itd.), a kako je (u svakoj varijanti koncepcije knjige) to bilo neophodno znati, trebalo je naći načina da se dođe do stvarnih ili makar približnih podataka. U tom cilju urađeno je sljedeće:

- Pregledano je 6000 starih fotografija, koje se nalaze kod Krstove familije, što je problem umanjilo za 20%.
- Pregledana je štampa („Cetinjski list“, „Obodin“, „Pobjeda“), literatura o Cetinju, konsultovan Hidrometeorološki zavod Crne Gore, brojni građani itd.
- Pregledani su svi CD-ovi više puta, kako bi se na osnovu nekog događaja koji je na fotografiji datiran, odredilo vrijeme kad je taj film nastao.

Iako sam se trudio da ovo uradim što sam bolje mogao, svjestan sam da su propusti neizbježni.

Predložio sam, a Redakcija je prihvatila, da se priča o životu Cetinja od 1950. do 1980. godine, koju je svojim amaterskim foto-aparatom, marke „Altix“, na 12050 fotografija zabilježio Krsto Đuričić, ispriča sa 600 fotografija, koje će biti hronološki poredane u tri teme:

- **GRADSKI AMBIJENT:** Istorijsko jezgro Cetinja, Nova varoš i periferija, izgradnja grada i Cetinje pod snijegom;
- **ŽIVOT GRADA:** dio u kojem se vidi *gradski milje* u raznim situacijama, zatim konkretniji Događaji, a potom Sport;
- **ZANIMLJIVOSTI:** ovđe se registruju specifični detalji iz života grada u tome periodu.

Na kraju zahvaljujem Matici crnogorskoj i svima koji su mi na bilo koji način pomogli dok sam radio na ovome projektu, a posebno: Hidrometeorološkom zavodu iz Podgorice, Gradskoj biblioteci i čitaonici „Njegos“, Luki Lagatoru, Nebojši Guberiniću. kao i mojoj familiji, koju sam, zbog prirode posla prilično „uzurpirao“ u ovome periodu.

Trudio sam se da izaberem najbolje i najljepše fotografije, da ih „izložim“ tako da priča ovog mozaika bude i vjerna i pitka, da otrgnem od zaborava što više ljudi i događaja, da dam doprinos rehabilitaciji i valorizaciji, neopravdano dugo zaboravljenoga djela Krsta Đuričića.

Osećaj da radim nešto veoma lijepo i značajno za rodni grad dao mi je energiju da istrajem.